

KÉZFOGÁSOK

PETAR KOČIĆ

(1877—1916)

AZ IFJÚSÁG DALA

Hogy ez, barátom, amit most elmondok, valóság volt-e vagy álom, nem tudom. Csak azt tudom, hogy nemrégén történt, mély őszi időben, egy hegyi úton.

Az eső éjfél tájban kezdett esni. A tiszta, illatos ágy jóleső melegétől áthatva, felajzottan remegve hallgattam, hogyan susognak és dobognak az esőcseppek a háztetőn, míg csakhamar súlyos, vastag csóvákban el nem kezdett ömleni a rozsdás csatornán keresztül, ütemesen csobbanva a földre néhány helyen. Ezen titokzatos, egyenletes zuhogáson és lágy suhogáson keresztül úgy rémlett, mintha valahol messze, messze rezgő hangok zúgnának, terjeszkedve és elhalva a sötét, esős éjszakában, amelyet időről időre vad, hegyvidéki szelek rázkódtattak meg. Elringatva ettől a különös éjszakai zúgástól, gyorsan elaludtam.

Másnap, amikor fölébredtem, borús, felhős, esős idő volt. A hegyek némák és kihaltak voltak, ködbe burkolóztak.

Kimentem a vendégfogadó elé az útra. Valamilyen kocsi gördült végig az úton, de egy pillanat alatt el is tűnt a ködben. A ködön keresztül csak a lovak csengőjének csilingelése szűrődött hozzám, a kocsizörgéstől meg-megszakítva.

Emberek haladnak el mellettem, összeráncolt homlokkal, sötét arccal és valahogyan túl mélyen elgondolkozva és gondterhelten. Minden jeges, merev, élettelen rajtuk. Lépésük súlyos, tántorgó, zavart és valahogyan bizonytalan; szemük tompa, fénytelen; kezüket ernyedten lógatják le, és ilyen némán és hidegen mennek el mellettem és térnek be a vendégfogadóba.

Mindenféle köd van, állhatatos, mozdulatlan, meg nem remegő köd. Mintha minden visszafojtotta volna a lélegzetét az út körül, mintha minden valami szörnyű, mély hallgatásba merült volna, míg a messzeségből föl nem csendült a dal:

*„Virágozik a kerti rózsza,
Illatozik lányan,
Jöjj, kedvesem, szemem fénye,
Érted ég a vágyam,
Hogy meghaljak szíved fölött,
Ölelésben, csókok között!”*

Fájdalmasan zengett a dal, valamilyen elragadtatott, féktelen lelkesedéssel, forró és fojtott megszakításokkal. Lány, női hang énekelt, de valahogyan fátyolosan, bágyadtan és révedezve.

Ó, milyen kedves és ismerős nekem ez a dal! Ó, milyen erősen és fájdalmasan hat rám és ráz meg! Mikor hallhattam először ezt a dalt? Jól emlékszem, hogy ezek a tüzes és izzó szavak valamikor vad zúgással áramlottak a lelkembe és ott mélyen, nagyon mélyen beivódtak! De mikor? Vajon azon a tiszta, hegyvidéki éjszakán, amikor mint a megszállott bolyongtam a halvány, csillogó holdfényben, remegve, félve és vágyódva valami után, aminek a nevét még nem tudtam?

Megmerevedve és lelkem mélyéig megrendülve ettől a daltól, némán meredtem a ködbe, míg meg nem állt mellettem egy hófehér kocsi, amelybe hófehér lovak voltak fogva.

Barátom, hogy ez álom volt-e vagy valóság, nem tudom! — A kocsiról magas nőalak ugrott le, tüzesen és fölhevülten, fehér ruhában, nagy, dióbarna szemekkel, amelyek nedvesek és fátyolosak voltak. Minden új, tiszta és illatos volt rajta. Telt kebleire, amelyek már hervadni kezdtek, nagy őszi rózsza volt tűzve sárgult, tépett levelekkel. Hozzám lépett, mire némán, szótlánul kezét fogtunk. Ekkor fájdalmasan, fojtottan suttogni kezdett:

— Én vagyok a te ifjúságod, olykor zajos és szilaj, mint a vihar a hegyekben, olykor derűs és mosolygós, mint az élő hegyi fény, és lány és édes, mint a fölhevítő hegyvidéki holdfény. Igen, én vagyok a te ifjúságod... Azért jöttem, hogy ezen a félelmetes hegyi úton elbúcsúzzam tőled, mert legelőször is itt találkoztunk.

Mindketten elsírtuk magunkat, és könnyekben fuldokolva egymás után ürítettük ki a poharakat, amelyeket egy nyurga, barna lány tölthetett örökös mosollyal keskeny, piros ajkai körül.

Ifjúságom lassan kilehelte lelkét a karjaimban, telt és elvirágozott kebleiről szétszórt, hervadt virágok és kiöntött, temetési bor illata szállt fel. A szél üvöltött, hatalmas, megtépdesett ködfoszlányokat kergetve maga előtt és süvítve a háztetőkön, amelyek iszonyatosan és fájdalmasan csikorogtak és tompa, kegyetlen recsegésük égő kinnal rázta meg szívemet és megindult lelkemet.

Kilehelte hát lelkét az ifjúságom! De nekem még mindig úgy tetszett, hogy halott mellkasából fojtott és forró hangok törnek fel zokogva:

*„Hogy meghaljak szíved fölött,
Ölelésben, csókok között!”*

És ezek a szavak továbbra is visszhangzottak, mind gyöngébben és erőtlenebbül, millió foszlányra tépve a hamuszürke őszi ködöt, én pedig némán álltam, könnytelen szemmel, illatos viaszgyertyát tartva ifjúságom holtteste fölött.

KENYERES KOVACS Márta fordítása